

KNHB

Onderzoek naar wensen en behoeften G-hockeyers

September 2019

Linn Luijterink

Inhoudsopgave

1. *Inleiding (p. 3)*
 - 1.1 Probleemstelling (p. 4)
 - 1.2 Doelstelling (p. 4)
 - 1.3 Onderzoeksvragen (p. 4)
 - 1.4 Leeswijzer (p. 5)
2. *Methoden van onderzoek (p. 6)*
 - 2.1 Desk research (p. 6)
 - 2.2 Field research (p. 6)
3. *Resultaten (p. 9)*
 - 3.1 Het huidige G-hockey (p. 9)
 - 3.2 De doelgroep (p. 10)
 - 3.3 Wensen en behoeften (p. 11)
 - 3.4 Blijven G-hockeyen (p. 13)
 - 3.5 Stoppen met G-hockey (p. 14)
4. *Conclusies (p. 15)*
 - 4.1 Hoe ziet het huidige G-hockey eruit? (p. 15)
 - 4.2 Hoe ziet de doelgroep G-hockeyers eruit? (p. 15)
 - 4.3 Wat zijn de wensen en behoeften van de G-hockeyers ten aanzien van het G-hockey? (p. 16)
 - 4.4 Welke factoren spelen een rol in de keuze om te blijven G-hockeyen? (p. 16)
 - 4.5 Welke factoren spelen een rol in de keuze om te stoppen met G-hockey? (p. 16)
5. *Aanbevelingen (p. 18)*
6. *Bijlagen (p. 20)*
 - 6.1 Doelgroep analyse (p. 20)
 - 6.2 Field diary (p. 23)
 - 6.3 Observaties (p. 25)
7. *Bronnen (p. 29)*

1. Inleiding

Het principe ParaHockey wordt internationaal steeds bekender. Dit komt doordat de EHF het belang van deze ontwikkeling steeds meer inziet. Op dit moment zijn zij bezig hun expertise en kennis op het gebied van ParaHockey wereldwijd te verspreiden.

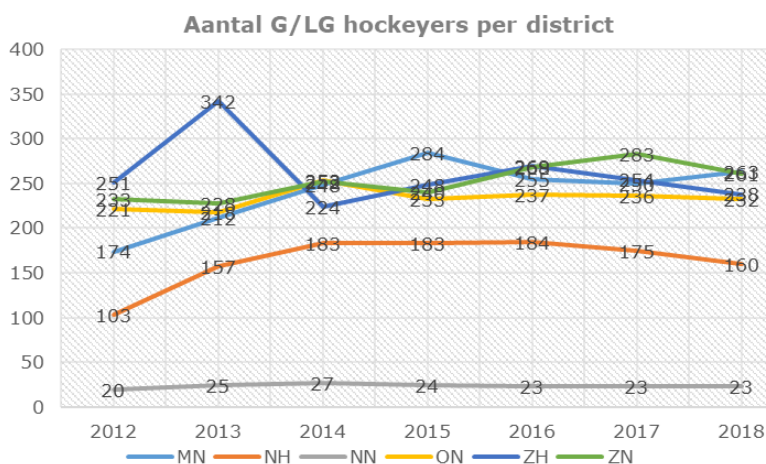
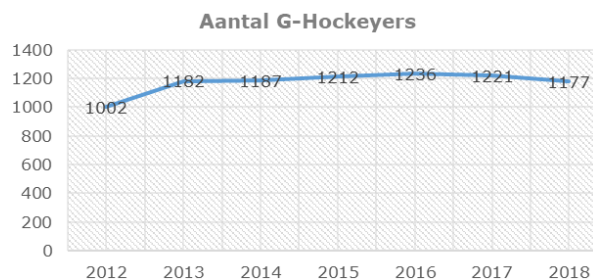
Nationaal gezien is de sport ParaHockey al 25 jaar bekend. De Koninklijke Nederlandse HockeyBond (KNHB) biedt vier vormen van ParaHockey aan:

- G-hockey, voor spelers met een verstandelijke beperking;
- LG-hockey, voor spelers met een lichamelijke beperking die niet rolstoel gebonden zijn;
- E-hockey, voor spelers met een lichamelijke beperking in een elektrische rolstoel;
- H-hockey, voor spelers met een lichamelijke beperking in een handbewogen rolstoel.

Voor de twee loopvormen is het uitgangspunt dat het hockeyen zoveel mogelijk op het reguliere hockey moet lijken. Dit betekent dat spelregels alleen worden aangepast als dit de spelvreugde en de veiligheid van de hockeyers ten goede komt. De regels voor Rolstoelhockey komen overeen met de regels van Floorball. Voor dit onderzoek lag de focus op G-hockey.

Met ongeveer 1200 G-hockeyers verspreid over 93 verenigingen, kan geconcludeerd worden dat G-hockey in Nederland een geliefde sport is.

Wel zien we dat het ledenaantal zich de afgelopen jaren heeft gestabiliseerd; er vond dus geen groei meer plaats (KNHB, 2018) zie figuur hiernaast.

Kijkend naar het aantal leden per district valt op dat het ene district een hoog aantal G-hockeyers telt, terwijl het andere district er erg weinig telt (KNHB, 2018). Maar ook het percentage G-hockeyers ten opzichte van het aantal reguliere hockeyers verschilt per district. Zo is het aantal G-hockeyers in Noord-Nederland laag ten opzichte van andere districten maar geldt dit ook voor het aantal reguliere hockeyers.

In Noord-Nederland daarentegen zien we een relatief laag aantal G-hockeyers ten opzichte van het hoge aantal reguliere hockeyers.

Deze verschillen tussen de districten kunnen te maken hebben met verschillen in wensen en behoeften, het actief of niet actief werven van leden, de relatie tussen vraag en aanbod en het (niet) samenwerken van verenigingen. Hans Mater (Senior medewerker Doelgroepen Aangepast Sporten) laat weten dat er op deze vlakken nog veel te winnen valt. Samenwerking tussen verenigingen is essentieel om de 'witte vlekken' (districten die tot op heden weinig G-hockeyers tellen en waar ruimte is voor groei) in Nederland ook kennis te laten maken met G-hockey.

Kijken we naar de ledenaantallen van het G-hockey, dan zien we een relatief groot ledenaantal in de leeftijdscategorie 18 tot 24 jaar maar dat er na de leeftijdscategorie 25-34 jaar een grote uitstroom is (KNHB, 2018). Wat de reden hiervan is, is tot op heden onbekend.

Leeftijd	Aantal	Percentage
11 jaar of ouder	73	6%
12 – 17 jaar	329	28%
18 – 24 jaar	403	34%
25 – 34 jaar	283	24%
35 – 44 jaar	70	6%
45 – 54 jaar	29	2%
55 jaar of ouder	5	0%

De strategische visie van de KNHB voor 2020 (<http://www.knhb-visie2020.nl/>) stelt de ambitie: 'door mensen langer te binden aan de hockeysport groeien we door naar 300.000 hockeyers en 1 miljoen hockeyfans' (Koninklijke Nederlandse HockeyBond, 2018, p. 5). De KNHB stelt vier thema's rondom deze ambitie waarvan de eerste luidt: 'Een leven lang hockey(en)'. Met als doelstelling: hockeyers en hockeyfans langer verbonden en betrokken houden bij de sport, met de hockeyvereniging als ontmoetingspunt. De plek waar mensen graag (blijven) komen en elkaar treffen in een geborgen omgeving waar sport centraal staat en mensen sport kunnen beoefenen en/of beleven op een wijze die aansluit bij hun behoefte (Koninklijke Nederlandse HockeyBond, 2018, P. 8).

De KNHB streeft dus naar een aantrekkelijk hockeeraanbod voor iedereen. Een van de daarbij geformuleerde speerpunten is: 'verder ontwikkelen aan het aangepast hockeeraanbod voor mensen met een fysieke en/of cognitieve beperking'. Uit bovenstaande feiten blijkt dat er binnen het G-hockey nog veel ontwikkeld kan worden. Wat is bijvoorbeeld de oorzaak van de grote uitstroom? En hoe komt het dat er in de leeftijdscategorie 18-24 zoveel G-hockeyers zijn? Tijdens dit onderzoek hebben we gekeken naar welke factoren ervoor zorgen dat G-hockeyers na hun achttiende jaar besluiten te stoppen met hockeyen of er juist mee doorgaan.

1.1 Probleemstelling

Op basis van bovenstaande feiten en situatieschets is de volgende probleemstelling voor dit onderzoek geformuleerd:

'Hoe zorgen we ervoor dat de huidige G-hockeyers met plezier blijven hockeyen, zodat ze voor langere tijd gebonden blijven aan de sport?'

1.2 Doelstelling

Op korte termijn is het onderzoeksdoel inzicht verkrijgen in de wensen en behoeften van de huidige G-hockeyers. Op lange termijn is het doel G-hockey beter aan te laten sluiten op deze wensen en behoeften, zodat de huidige G-hockeyers in de toekomst met plezier 'langer' blijven hockeyen.

1.3 Onderzoeksvragen

- Hoe ziet het huidige G-hockey eruit?
- Hoe ziet de doelgroep G-hockeyers eruit?
- Wat zijn de wensen en behoeften van de G-hockeyers ten aanzien van het G-hockey?
- Welke factoren spelen een rol in de keuze om te blijven G-hockeyen?
- Welke factoren spelen een rol in de keuze om te stoppen met G-hockey?

1.4 Leeswijzer

In dit rapport is er allereerst een methoden van onderzoek geschreven, deze geeft een beschrijving van hoe er antwoord gegeven is op de onderzoeksvragen. Voor dit onderzoek zijn er twee soorten onderzoeksmethoden gehanteerd: desk research en field research.

In dit rapport vind je de onderzoeksresultaten en de bevindingen uit het onderzoek. Het gaat hierin om alle feitelijk verkregen informatie uit desk- en field research. Na de onderzoeksresultaten en bevindingen zijn er conclusies per onderzoeksvraag geschreven.

Deze resultaten en conclusies zijn uitgewerkt in aanbevelingen. De aanbevelingen zijn bedoeld voor alle verenigingen in Nederland die G-hockey aanbieden en G-teams (bestaande uit G-hockeyers, begeleiding en ouders/ verzorgers¹).

¹ Vanaf dit moment wordt er in dit onderzoek alleen nog maar over ouders gesproken, met ouders worden ook de verzorgers bedoeld.

2. Methoden van onderzoek

2.1 Desk research

Binnen het desk research is er een SWOT-analyse, DESTEP-analyse, een confrontatiematrix en een doelgroep analyse gedaan.

SWOT-analyse

Voor dit onderzoek is het relevant geweest om de huidige situatie van het G-hockey te schetsen, voordat geconcludeerd kon worden wat en of er iets veranderd moest worden. Voor de KNHB is het daarom waardevol om de sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen op het gebied van G-hockey goed in kaart te hebben. Buiten de belangen van de doelgroep kunnen er namelijk vele andere factoren zijn die van invloed zijn op de ontwikkeling en het plezier van/ tijdens G-hockey. De SWOT-analyse bestaat uit een interne analyse (sterktes en zwaktes) en uit een externe analyse (kansen en bedreigingen). Voor de externe analyse is er gebruik gemaakt van de DESTEP-analyse.

Door middel van de SWOT-analyse zijn de sterktes en zwaktes (interne omgeving) van het G-hockey, de KNHB en het ParaHockey in kaart gebracht met als doel het onderzoeken wat wel en wat niet goed gaat. Alle sterktes en zwaktes zijn factoren waar de KNHB direct bij betrokken is en waar zij dus ook invloed op (kunnen) hebben.

DESTEP-analyse

Door middel van de DESTEP-analyse zijn de kansen en bedreigingen voor het G-hockey, de KNHB en het ParaHockey in kaart gebracht. Voor dit onderzoek is het van belang geweest dat de externe omgeving goed in kaart gebracht is. Er is namelijk niet alleen gekeken naar wat de wensen en behoeften van de doelgroep maar ook naar wat de realistische mogelijkheden zijn gezien de externe omgeving.

Confrontatiematrix

Vanuit de SWOT-analyse en de DESTEP-analyse is er een confrontatiematrix gemaakt, hierin is de KNHB 'geconfronteerd' met haar markt waaruit positieve en negatieve aandachtsgebieden zijn ontstaan. Voor dit onderzoek is het waardevol geweest om te weten welke strategische problemen van belang zijn voor het beantwoorden van de probleemstelling. De inzichten zijn factoren die niet direct met de belangen van de doelgroep te maken hebben maar die wel van invloed zijn op het G-hockey en dus ook indirect op de belangen van de doelgroep.

Doelgroep analyse

Tijdens het doen van de SWOT-analyse, DESTEP-analyse en bijhorende confrontatiematrix heeft de focus voornamelijk gelegen op de organisatie en haar omgeving/ markt. Het zijn de strategieën, trends & ontwikkelingen en concurrentie die hierin naar boven zijn gekomen. Kijkend naar de onderzoeksdoelstelling en de bijhorende onderzoeksvragen is het van belang geweest om de doelgroep te analyseren en te begrijpen.

De KNHB heeft veel data beschikbaar gesteld over het aantal G-hockeyers, de verdeling van hen in Nederland en nog meer andere kwantitatieve gegevens. Deze informatie is erg waardevol geweest voor dit onderzoek en is dus ook goed geanalyseerd.

2.2 Field research

Binnen het field research zijn er individuele interviews en groepsinterviews afgenomen, creatieve sessies gedaan en is er een field diary met bijbehorende observaties bijgehouden.

Interviews

Tijdens het afnemen van de individuele interviews zijn er kwalitatieve gegevens verzameld, die hebben geholpen om de laatste drie onderzoeksvragen te beantwoorden. Voor dit onderzoek is er gebruik gemaakt van semigestructureerde interviews, ook wel diepte

interviews. De vragenlijst is gebaseerd op de waarden, wensen en behoeften, beleving en motieven betreft het G-hockey.

Naast de individuele interviews zijn er ook groepsinterviews gehouden met de ouders en hun G-hockeyende kinderen. Het is voor dit onderzoek relevant geweest om de interactie tussen de G-hockeyers, ouders en trainers/ begeleiders te observeren. Hierdoor is duidelijk geworden of zij het wel of niet met elkaar eens zijn en waar ze dan dus overeenkomen of verschillen van mening. Het heeft inzicht gegeven in frictie en belangen, behoeftes en motieven, die van invloed zijn op de probleemstelling.

Creatieve sessies

Een goede creatieve sessie zorgt voor een open gesprek/ sfeer wat betekent dat de deelnemers getriggerd worden om creatief, speels, relaxed en nieuwsgierig te zijn. In dit onderzoek zijn er creatieve sessies gedaan met G-hockeyers. In deze sessies hebben zij de mogelijkheid gekregen om op een laagdrempelige, vertrouwelijke en vooral leuke manier deel uit te maken van dit onderzoek. Door de creatieve technieken werden G-hockeyers getriggerd om iets op een andere manier te benaderen, nieuwsgierigheid en creativiteit komt naar boven wat tot interessante inzichten heeft geleid.

Er zijn zes verschillende hockey-districten in Nederland. Voor dit onderzoek zijn allereerst de zes grootste G-hockey verenigingen per district gekozen. Dit is gedaan om te onderzoeken en testen of er regionale verschillen zijn gezien de wensen en behoeften van G-hockeyers. Verder zijn voor dit onderzoek zes kleinere G-hockey verenigingen per district gekozen. Dit is gedaan omdat het ook interessant is om te onderzoeken wat de verschillen zijn binnen de regio's tussen grotere en kleinere verenigingen. De verenigingen zijn gekozen op basis van kwantitatief onderzoek (KNHB, 2018). Bij de grote verenigingen zijn zowel interviews als creatieve sessies gedaan, bij de kleine verenigingen zijn alleen interviews afgenomen.

Field diary en observaties

Gedurende dit onderzoek hebben er buiten de interviews en de creatieve sessies vele interessante gesprekken en gebeurtenissen plaats gevonden. Veel van deze momenten zijn waardevol geweest voor dit onderzoek of voor het proces van dit onderzoek. Dit is dan ook de reden dat er een 'field diary' met bijbehorende observaties is bijgehouden.

Het eerste onderdeel (field diary) bestaat uit alle gesprekken en gebeurtenissen die plaats hebben gevonden rondom de interviews en creatieve sessies, het zijn bijvoorbeeld eerste telefoon gesprekken met verenigingen, gesprekken tijdens de verenigingsbezoeken en interessante e-mails. De bevindingen en informatie zijn vervolgens gebruikt in verder onderzoek. Zo zijn de getrokken conclusies uit deze bevindingen getest in de interviews en creatieve sessies, om te controleren of de informatie klopt en overeenkomt met de doelgroep. Hiermee is de verkregen informatie gevalideerd.

Het tweede deel bestaat uit observatie verslagen die gemaakt zijn tijdens het bijwonen van de trainingen. Aangezien het een wensen en behoeften onderzoek is, is het relevant geweest om de sfeer van een training en de interactie gedurende de trainingen te observeren. Er is hierbij gebruikt gemaakt van de ongestructureerde observatie methoden. Dit wil zeggen dat er van te voren enkele thema's vastgesteld zijn. Deze thema's zijn gedurende de trainingen geobserveerd en opgeschreven. Aangezien het belangrijk was dat de G-hockeyers zich gedroegen zoals ze zich altijd gedragen, is ervoor gekozen om ze van te voren niet in te lichten over dit onderzoek (Ferdie Migchelbrink Consultancy, z.j.).

Alle twee de delen zijn relevant voor dit onderzoek, echter zijn het soms wel aannames die gemaakt zijn door de onderzoeker. Het field diary is daarom geen richtlijn is maar een ondersteunend middel. Het zijn inzichten die meegenomen zijn tijdens het schrijven van de resultaten, conclusies en aanbevelingen maar dus niet als het definitieve antwoorden fungeren.

3. Resultaten

3.1 Het huidige G-hockey

Uit het desk research is gebleken dat er op dit moment 93 verenigingen zijn in Nederland die G-hockey aanbieden en dat er tussen deze verenigingen grote verschillen zijn. Zo blijkt dat:

- de ene vereniging een ledenaantal van 50 G-hockeyers telt terwijl een andere vereniging er maar 10 telt;
- de ene vereniging haar G-hockeyers kan indelen op niveau, leeftijd en geslacht terwijl op een andere vereniging alles door elkaar loopt;
- er niet op alle verenigingen competitie wordt gespeeld.

Speelt een G-team competitie dan kan dit op 8-tal niveau of op 6-tal niveau. Ook zien we op dit moment een nieuwe ontwikkeling waarbij er G-hockeyers in een 11-tal spelen. Dit vindt zes keer per jaar plaats, met daarbij een competitie buiten de reguliere competitie om. De zogenoemde 11-tal dagen vinden plaats op elke keer een andere vereniging. G-hockeyers die meer uitdaging zoeken kunnen zich inschrijven voor deze dagen. Naast trainen, competitie spelen en de 11-tal dagen hebben alle G-hockeyers de mogelijkheid om deel te nemen aan verschillende toernooien, die zowel nationaal als internationaal plaats vinden.

Binnen het G-hockey wordt er geen verschil gemaakt tussen de verschillende verstandelijke beperkingen en tussen een verstandelijke beperking en zwakbegaafdheid. Vanuit de KNHB zijn er geen afspraken over differentiatie op verstandelijk niveau, leeftijd en geslacht.

Tot op heden is er vanuit de KNHB geen beleid geformuleerd over de opleiding en expertise voor begeleiders van het G-hockey. Met begeleiders worden trainers, coaches, coördinatoren en scheidsrechters bedoeld. Op het moment zijn ze hier vanuit de KNHB wel mee bezig in de vorm van een E-learning programma die begeleiders van het G-hockey mogen/ kunnen volgen.

Het Nederlandse G-hockey staat erom bekend innovatief en 'groot' te zijn. Verschillende organisaties zoals de EHF, de FIH en de INAS willen dan ook graag samenwerken met de KNHB. G-hockey moet internationaal bekender worden en het Nederlandse G-hockey kent hierin een voorbeeldfunctie.

De belangrijkste punten uit het desk research staan beschreven in onderstaande SWOT-analyse:

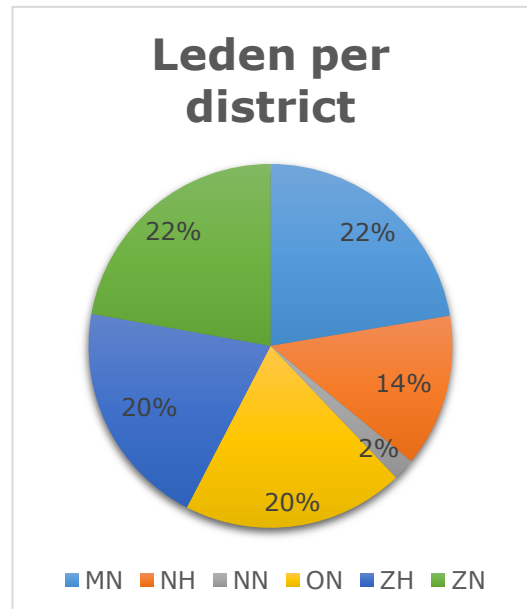
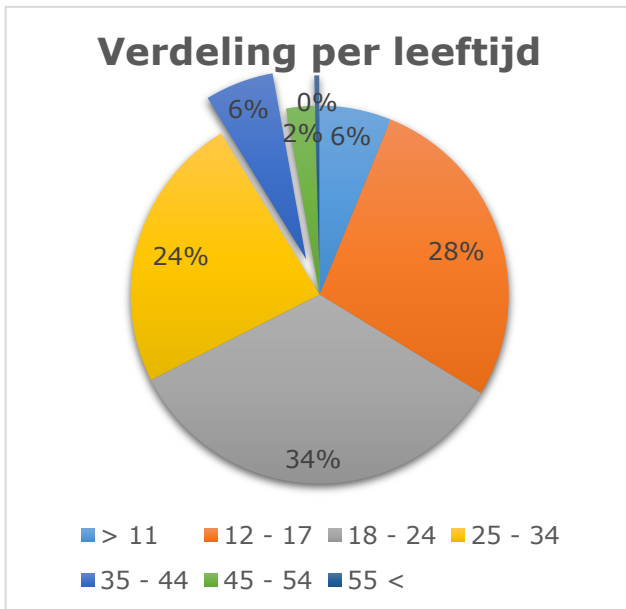
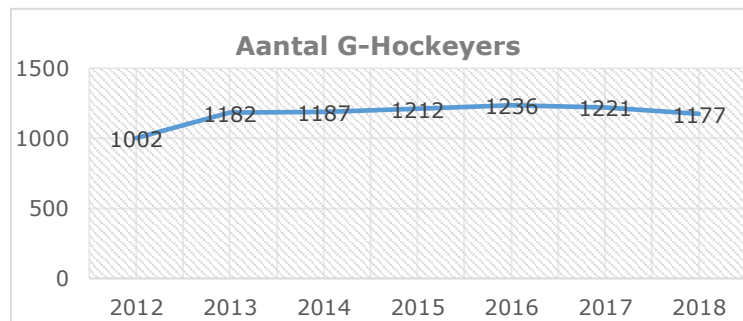
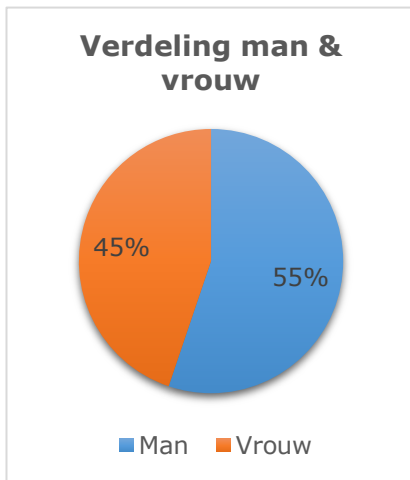
<p>Sterktes</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. G-hockey krijgt op internationaal niveau steeds meer aandacht. 2. Het Nederlandse G-hockey behoort tot de top en kent een voorbeeldfunctie. 3. G-hockey biedt vele soorten competities, toernooien en trainingen aan. 4. G-hockey wordt al op 93 verenigingen aangeboden en dit aantal blijft groeien. 	<p>Zwaktes</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Binnen het G-hockey kan er niet altijd op niveau en leeftijd gedifferentieerd worden. 2. De doelgroep G-hockeyers is moeilijk in kaart te krijgen en er is maar weinig over bekend. 3. De KNHB heeft geen duidelijk beleid kijkend naar de opleiding van trainers/ begeleiders. 4. Op sommige verenigingen is het ledenaantal ontzettend klein.
<p>Kansen</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Een betere samenwerking met de woonomgeving van de G-hockeyers, kan leiden tot meer informatie en kennis. 2. Zelfredzaamheid en participatie staan centraal. 3. Het differentiëren op niveau kan leiden tot aanbod wat beter aansluit op de vraag. 4. Gehandicaptensport krijgt in Nederland steeds meer aandacht. 	<p>Bedreigingen</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Veel financiële problemen binnen de doelgroep. 2. Complexe samenleving, zorgt voor meer problemen bij verstandelijk beperkte mensen. 3. De doelgroep zit vaak vast in alle regels en systemen en hebben moeite met digitalisering. 4. Het spectrum verstandelijk beperkt is nauwelijks te definiëren.

3.2 De doelgroep

Vanuit desk research zijn over de doelgroep G-hockeyers de volgende kwantitatieve gegevens naar boven gekomen:

- Van de 1174 G-hockeyers is 55% (658) man en 45% (534) vrouw;
- Sinds 2016 is het ledenaantal licht gedaald;
- Sinds 2015 stabiliseert het ledenaantal zich;
- En er zijn in het G-hockey grote verschillen binnen de leeftijdscategorieën en districten.

Kijkend naar de definitie van een verstandelijke beperking is iemand verstandelijk beperkt wanneer diegene een IQ van 70 of lager heeft. Heeft een persoon een IQ tussen de 70 en 85, dan is diegene zwakbegaafd. G-hockey is voor mensen met een verstandelijke beperking maar doordat er bij G-hockey geen duidelijk beeld is van de 'verstandelijk beperkte' kan het best zo zijn dat er ook zwakbegaafde G-hockeyers, G-hockeyers met juist een heel hoog IQ en G-hockeyers met sociaal emotionele of gedragsproblemen zijn.

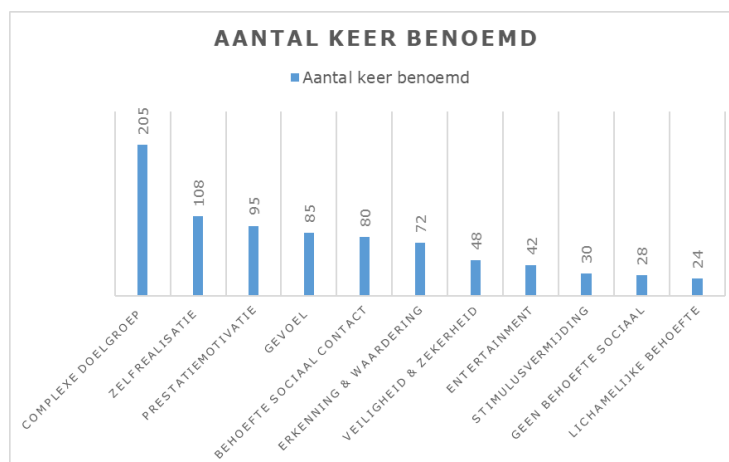
Op nationaal niveau zijn op dit moment geen vaste regels over de maximale hoogte van het IQ van G-hockeyers. Het is dus nog niet zo dat iemand alleen mag deelnemen aan G-hockey als hij of zij een IQ lager dan 70 heeft. Volgens Mater (2019) zijn de EHF en de FIH hier (dus op internationaal niveau) wel mee bezig. Voor de toekomst zal dit betekenen dat alleen G-hockeyers met een IQ lager dan 70 deel mogen nemen aan internationale toernooien. Wat dit gaat betekenen op nationaal niveau is nog onbekend.

In Nederland zijn er ongeveer 142.000 mensen met een verstandelijke beperking en 2,2 miljoen mensen met zwakbegaafdheid. Deze aantallen zijn echter onzeker, aangezien het moeilijk is de precieze aantallen in kaart te brengen. Vooral over de oudere doelgroep (30 plussers) is er weinig bekend en veel onzekerheid. Dit is te verklaren door een gebrek aan kennis in het verleden, waardoor deze doelgroep zelfstandig is gaan leven met zijn of haar beperking. Vroeger was er simpelweg nog niet zoveel bekend over deze doelgroep, omdat hier nog nauwelijks onderzoek naar gedaan werd. Maar ook binnen de andere leeftijdscategorieën zijn er veel vraagtekens en onzekerheden. Dit heeft dan weer te maken met de grote hoeveelheid beperkingen, aandoeningen en ziektes. Iemand die verstandelijk beperkt is heeft vaak meer dan alleen deze beperking. Denk bijvoorbeeld aan autisme, ADHD, het Syndroom van Down en sociale of emotionele stoornissen. Ook is het zo dat mensen met een verstandelijke beperking vaak op jongere leeftijd te maken krijgen met ouderdom. Dit wordt ook wel een 'slechte oude dag' genoemd. De doelgroep krijgt sneller te maken met dementie, diabetes en andere fysieke of mentale aandoeningen. De levensverwachting van mensen met een verstandelijke beperking is de afgelopen jaren hoger geworden, waardoor er in deze doelgroep sprake is van vergrijzing.

Naast het feit dat het niet makkelijk is om de doelgroep in kaart te brengen, heeft de doelgroep zelf het ook niet gemakkelijk. In Nederland zijn er ontzettend veel verschillende wetten, regelgevingen en organisaties die samen de woonsituatie, het inkomen, de uitgaven en de leef-kwaliteit van een verstandelijk beperkt persoon bepalen en dus indirect ook invloed hebben op of een persoon wel of niet sport. Al deze middelen zijn ervoor bedoeld om het voor de doelgroep makkelijker te maken, terwijl de realiteit laat blijken dat het alleen maar moeilijker word. In onze huidige maatschappij draait alles om participatie en zelfredzaamheid, dus ook mensen met een verstandelijke beperking moeten zoveel mogelijk participeren in de maatschappij. Hierover is er veel onduidelijkheid, aangezien niet iedereen gebruik wil/ moet maken van de verzorgingshulp is volledige participatie niet altijd mogelijk. Buiten dat verstandelijk beperkte deze hulp niet hoeven/ willen kan het ook nog zo zijn dat zij simpelweg niet weten hoe ze hier toegang tot kunnen verkrijgen.

3.3 Wensen en behoeften

Uit het field research is gebleken dat de wensen en behoeften van G-hockeyers erg kunnen verschillen, maar dat er aan de andere kant ook overeenkomsten zijn. Vanuit de interviews en creatieve sessies komen veel verschillende factoren naar voren die het G-hockeyen leuker of minder leuk maken. De meest voorkomende factoren zijn geclusterd tot hoofd thema's. Daarnaast zijn ook vanuit de observaties bepaalde factoren naar voren gekomen die te maken hebben met de wensen en behoeften van de doelgroep. Hieronder is een uiteenzetting gemaakt van hoe vaak de hoofd thema's benoemd zijn gedurende het onderzoek. Tijdens het schrijven van de aanbevelingen is er gekeken naar welke thema's het meest benoemd zijn.

Een complexe doelgroep

Allereerst is het belangrijk om te weten dat de doelgroep, zoals eerder vermeld, erg complex is. Er zijn grote verschillen en met name de niveau verschillen zijn erg groot. Dit maakt dan ook dat de wensen en behoeften erg uit elkaar kunnen liggen. G-hockeyers met een hoger verstandelijk niveau zijn over het algemeen meer met zelfrealisatie en prestatiemotivatie bezig. Terwijl de G-hockeyers die verstandelijk zwakker zijn over het algemeen meer bezig zijn met plezier hebben en bewegen.

Zelfrealisatie

Met zelfrealisatie wordt bedoeld het beter worden, ontwikkelen, leren en uitgedaagd worden. Het gaat daarbij niet alleen om hockey, maar ook om de sociale ontwikkeling en de motorische ontwikkeling. Veel G-hockeyers, trainers, ouders en begeleiders geven aan naar de hockey te komen om beter te worden, te groeien en te ontwikkelen. Aan de andere kant zijn er ook G-hockeyers die dit besef niet hebben. Zij ontwikkelen zich wel maar zijn zich hier zelf vaak dan niet van bewust. Met zelfrealisatie gaat het niet zozeer om het winnen of presteren van het team, maar meer over de individuele prestaties en ontwikkeling.

Prestatiemotivatie

Het begrip 'prestatiemotivatie' is volgens de respondenten belangrijk, maar wel lastig. Het gaat over beter worden, winnen, selecteren, druk, presteren, uitdagen, ontwikkelen en aanpakken. De prestatiemotivatie wordt zowel als negatief als positief ervaren. Respondenten geven namelijk aan dat het niet gaat om winnen of verliezen gaat maar over wat er goed ging en wat er beter kan. Rondom het begrip prestatiemotivatie zijn er grote meningsverschillen. Deze meningsverschillen zijn er vooral bij de trainers en begeleiders. Er kan gesproken worden van een tweedeling binnen het G-hockey. De ene kant wil veel presteren en selecteren, terwijl de andere kant dit juist helemaal niet wil. Zij vinden dat het gaat om het plezier en dat die zogenoemde druk helemaal niet goed is voor de doelgroep. De G-hockeyers geven aan dat prestatiemotivatie niet de bovenhand moet hebben en dat uitdagen en aanpakken mag, maar het wel positief en realistisch moet blijven. Het gaat om beter worden als team en niet om individueel de beste zijn.

Gevoel

Veel van de respondenten doelen in hun antwoorden op een bepaald gevoel. Het gevoel hebben van onrecht, onderschatting en het niet begrepen worden. Voornamelijk de ouders, trainers en begeleiders benoemen dit gevoel meerdere malen. G-hockeyers beschrijven dit gevoel als volgt: zij vinden zichzelf een moeilijk te begrijpen doelgroep en zouden graag meer instructies willen over zichzelf voor anderen. Ze willen gehoord, gezien en begrepen worden en vooral niet onderschat worden. De beleving van de G-hockeyers wordt volgens de trainers en begeleiders beschreven als 'een eilandje apart'. Ze worden altijd als anders gezien en daarbij is het ook zo dat ze vaak te maken hebben met stigmatisering.

Behoefte aan sociaal contact

Met behoefte aan sociaal contact wordt bedoeld dat respondenten aangeven het belangrijk te vinden om samen met anderen te hockeyen. Samen beter worden, elkaar helpen en ook na de hockey nog wat drinken. Sociale cohesie en het creëren van een eigen netwerk is voor deze doelgroep erg belangrijk. Echter is het wel zo dat deze doelgroep niet altijd in staat is om dit eigen netwerk te creëren en behouden. Zij hebben vaak begeleiding en sturing nodig van ouders en begeleiding. Ook het woord 'vriendschap' en 'verliefdheid' werd met regelmaat genoemd. Op bijna alle verenigingen was dit sociale contact goed te zien en merken. Er werd voor, tijdens en na de hockey veel gepraat en gelachen. Er was te zien dat bepaalde G-hockeyers goed met elkaar optrokken en dat ze blij waren elkaar weer te zien.

Erkenning en waardering

Uit dit onderzoek is gebleken dat G-hockeyers erbij willen horen, zichzelf willen zijn en vooral geaccepteerd willen worden. Vanuit de respondenten komt vooral naar voren dat dit te maken heeft met complimenten, aanmoedigen, positief coachen en respect. Ze geven aan 'normaal' behandeld te willen worden, normaal maar met respect en begrip. Erkend worden

als gelijken en niet als minderen, gewaardeerd worden om wat ze kunnen en niet om wat ze niet kunnen. Ze willen graag begrepen worden, zodat mensen weten waarom ze soms anders reageren en dat ze hier vaak ook niks aan kunnen doen.

Veiligheid en zekerheid

Veiligheid en zekerheid gaat over vertrouwen, je veilig voelen en je zeker voelen. Maar ook over angst, bangheid en onzekerheid. Het heeft volgens de respondenten dus te maken met zowel gevoel als met fysieke aspecten. Ze geven aan dat vertrouwen belangrijk is in een team sport. Vertrouwen in elkaar maar ook in de trainers, coaches en scheidsrechters. Ze willen duidelijkheid en geen onzekerheid. Aan de andere kant zijn er G-hockeyers die aangeven het hockey soms wat eng te vinden. Zij gaan liever geen duel aan en ontwijken een harde slag.

Entertainment

Met entertainment wordt de beleving van het G-hockeyen als totaal bedoeld. Integratie op verenigingen, toernooien, het hebben van voorbeeldfuncties (zoals de leden van de eerste teams), plezier, gezelligheid en lol hebben. Respondenten geven aan het belangrijk te vinden dat de hockey leuk en gezellig is. Ze vinden het leuk om training te krijgen van goede hockeyers die veel trucjes kunnen. Als laatste geven de meeste respondenten aan dat ze graag meedoen aan toernooien. Tijdens de creatieve sessies kwam 'plezier hebben' het meest naar voren. Dit 'plezier hebben' was ook te zien tijdens de trainingen. G-hockeyers hadden vaak de grootste lol samen en er werd veel gelachen en gedanst.

Stimulusvermijding

Met stimulusvermijding wordt het ontsnappen van het dagelijkse leven bedoeld; het met jezelf bezig zijn en niet al teveel willen nadenken. Respondenten geven niet expliciet aan te willen hockeyen om de rest even te vergeten. Echter geven zij wel aan dat ze zich op de hockeyvereniging beter en fijner voelen dan op school. In die zin zijn ze tijdens het hockeyen dus wel even weg van alles en is het fijn.

Geen behoeften aan sociaal contact

Er zijn G-hockeyers die aangeven het sociale aspect niet zo belangrijk te vinden. Zij willen liever gewoon hockeyen en daarna zo snel mogelijk naar huis. Sociale cohesie kan als 'teveel' en 'te druk' worden ervaren, zij geven aan die drukte maar niks te vinden en moe te zijn van werk, dagbesteding of school. Tijdens de observaties zijn er G-hockeyers gezien die zich afzonderden en niet meededen met de rest. Echter was wel te zien dat zij hier vaak van genoten. Ze zaten bijvoorbeeld met een lach te kijken naar de rest. Aan de andere kant zijn er ook G-hockeyers die totaal geen idee hebben van dit sociale aspect, zij lijken geen enkele aansluiting te hebben en dit lijkt ze ook niet te interesseren.

Lichamelijke behoefte

De lichamelijke behoefte wordt door de G-hockeyers niet als meest belangrijk genoemd, maar wel degelijk als belangrijk. Ook ouders, trainers en begeleiders geven aan dat bewegen ontzettend belangrijk is voor de doelgroep. Ze komen de deur uit, zijn gezonder bezig en worden motorisch sterker. Sommige trainers geven dan ook aan dat intensieve trainingen en wedstrijden belangrijk zijn om de doelgroep bezig en in beweging te houden. Tijdens de observaties zijn hierin grote verschillen te zien. Bij de ene vereniging was de training inderdaad intensief en conditioneel, G-hockeyers kwamen dan met een rood hoofd en voldaan gevoel het veld af. Terwijl op andere verenigingen de trainingen erg passief en statisch waren.

3.4 Blijven G-hockeyen

Uit field research is gebleken welke wensen en behoeften een rol spelen in de keuze om te blijven G-hockeyen. Hoe beter G-hockey aansluit op deze wensen en behoeften, hoe kleiner de kans dat ze stoppen. Het blijkt dat naast deze wensen en behoeften de ouders een belangrijke rol spelen in deze keuze. De wensen en behoeften die een rol spelen in de keuze om te blijven hockeyen zijn daarom verdeeld in twee kolommen: wensen en behoeften

die van invloed zijn op G-hockeyers en wensen en behoeften die van invloed zijn op de ouders.

G-hockeyers	Ouders
Kunnen meten aan gelijken	In teamverband sporten
Iets voor zichzelf hebben	Sociale netwerk vergroten
Differentiatie	Actief zijn met gelijken
Acceptatie team en vereniging	Lichamelijke beweging
Goede motivatie medespelers en trainers	Integratie vereniging
Trainer met affiniteit	
Vertrouwen	
Integratie vereniging	
Uniformiteit	

Een punt dat niet veel genoemd is, maar wat wel interessant om te vermelden is, gaat over het actief betrekken van ouders. Aangezien ouders vaak beslissen of hun kind wel of niet hockeyt, is het interessant om te kijken hoe je het ook voor hen zo makkelijk en leuk mogelijk kunt maken. Ook zij moeten een gevoel van integratie en acceptatie hebben. Voor ouders kan het lastig zijn om de stap te zetten van regulier naar G-hockey. Het is daarom belangrijk om het juist dan zo goed mogelijk te organiseren voor hen. Ze moeten vaak ver reizen, hebben extra zorgen en investeren zelf hele middagen om hun kind te laten hockeyen.

3.5 Stoppen met G-hockey

Uit field research is gebleken welke factoren een rol spelen in de keuze om te stoppen met G-hockey. Allereerst zijn deze factoren nauw verbonden met de wensen en behoeften van de G-hockeyers. Hoe slechter G-hockey aansluit op de wensen en behoeften van de G-hockeyers, hoe groter de kans dat ze stoppen. Daarnaast valt het op dat er binnen G-hockey een aantal praktische factoren zijn die ervoor zorgen dat een G-hockeyer stopt. Ook zijn er factoren benoemd die niet veel afwijken van het regulieren hockey. Als laatste zijn er factoren die specifiek van toepassing zijn bij het G-hockey. Ook bij de factoren die ervoor zorgen dat een G-hockeyer stopt spelen de ouders een belangrijke rol.

Praktische factoren zijn:

- Geen vervoer hebben, doordat bijvoorbeeld ouders niet meer kunnen brengen en halen of doordat G-hockeyers niet zelfredzaam genoeg zijn om zelfstandig op de hockeyvereniging te komen;
- Verhuizing van thuiswonend naar begeleid of zelfstandig wonend
- Te verre reisafstanden;
- Het krijgen van lichamelijke klachten.

Reguliere factoren zijn:

- Het simpelweg niet meer zo leuk vinden van hockey;
- Geen motivatie meer hebben om te hockeyen;
- Een andere sport willen beoefenen;
- Het niet aansluiten van niveau van het G-team op G-hockeyer (te hoog of te laag).

Specifieke factoren zijn:

- Er zijn verenigingen in Nederland die te weinig G-hockeyers hebben en hierdoor geen competitie kunnen spelen en of niet kunnen differentiëren;
- Er is veel concurrentie van andere G-sporten, er is veel aanbod t.o.v. de vraag;
- Binnen deze complexe doelgroep is het vinden van wedstrijd- en trainingstijden die iedereen goed uitkomt zo goed als onmogelijk.

4. Conclusies

4.1 Hoe ziet het huidige G-hockey eruit?

Het Nederlandse G-hockey heeft op internationaal niveau veel aanzien en kent dan ook een voorbeeldfunctie. Op nationaal niveau is G-hockey de afgelopen jaren gegroeid tot 93 verenigingen verspreid over heel Nederland. Er kan geconcludeerd worden dat er op regionaal niveau en op verenigingsniveau grote verschillen zijn. Deze verschillen maken dan ook dat het aantal verenigingen dat G-hockey aanbiedt in de ene regio wel kan groeien en in de andere regio niet. Dit heeft te maken met vraag en aanbod op het gebied van G-hockey.

G-hockey kent tot op heden nog vele onduidelijkheden voor zowel de G-hockeyers als de verenigingen die G-hockey aanbieden. Deze onduidelijkheden hebben te maken met de doelgroep, maar komen ook vanuit het beleid van de KNHB en de verenigingen. Zoals eerder vermeld is de doelgroep complex en is het lastig om ze te differentiëren. Ook de KNHB geeft hier weinig duidelijkheid over.

Gezien de SWOT-analyse, kan het volgende geconcludeerd worden:

- De grootste kansen om het G-hockey duidelijker te krijgen, liggen bij het feit dat er steeds meer informatie over de doelgroep beschikbaar is en dat de gehandicaptensport in Nederland steeds meer aandacht krijgt.
- De grootste bedreigingen gaan over de complexe samenleving en de daarbij horende problematiek waarmee de doelgroep te kampen krijgt.
- De belangrijkste sterktes hebben te maken met het nationaal en internationaal bekender worden van het G-hockey.
- De belangrijkste zwaktes gaan over het feit dat er vanuit de KNHB over veel aspecten nauwelijks tot geen duidelijk beleid geformuleerd is.

4.2 Hoe ziet de doelgroep G-hockeyers eruit?

Kwantitatief is het gemakkelijk om een beeld te schetsen van de G-hockeyers in Nederland. Zo zijn er op het moment 1174 G-hockeyers en stabiliseert dit ledenaantal al sinds 2016. Echter is het lastig om dit beeld te schetsen op kwalitatief niveau. Er zijn namelijk veel vraagtekens en onduidelijkheden rondom deze doelgroep. De doelgroep 'verstandelijk beperkte' is erg complex. Dit komt doordat er vaak meer aan de hand is dan alleen verstandelijk beperkt zijn. Binnen het spectrum verstandelijke beperkt zijn er vaak ook nog andere ziektes en aandoeningen (zowel lichamelijk als verstandelijk) die een rol spelen. Kortom er is niet één definitie van verstandelijk beperkt. Doordat er niet één definitie is en elk verstandelijk beperkt persoon anders is, en daarbij ook kijkend naar woonomgeving en financiële inkomsten, is het lastig één helder beeld te schetsen van wie de G-hockeyer nou precies is. Ook bij de KNHB is er niet één duidelijk beeld geschetst van de G-hockeyer. Zij stellen als grens dat iedereen die niet bij het reguliere hockey meekan, welkom is bij het G-hockey. Een G-hockeyer hoeft dus niet aan bepaalde eisen te voldoen, maar mag G-hockeyer zijn als hij of zij zich niet thuis voelt of niet mee kan bij het reguliere hockey.

Naast het feit dat het een complexe doelgroep is, heeft G-hockey ook nog te maken met de complexe samenleving. Deze samenleving maakt het de doelgroep enerzijds gemakkelijk en anderzijds ontzettend moeilijk. Dit komt doordat ze wel de mogelijkheid krijgen te participeren, maar de vele wetten, regelgevingen en organisaties die hen daarbij ondersteunen het ze daarbij erg moeilijk maakt. De samenleving is namelijk geneigd alles voor de doelgroep in te richten terwijl aan de andere kant gezegd wordt dat ze het zelf moeten doen. Deze zelfredzaamheid is niet altijd mogelijk en kan leiden tot grote financiële schulden, stress en of andere mentale aandoeningen of ziektes.

4.3 Wat zijn de wensen en behoeften van G-hockeyers ten aanzien van het G-hockey?

De doelgroep G-hockeyers is erg complex en de verschillen binnen de doelgroep zijn groot. Dit maakt dan ook dat de wensen en behoeften van deze doelgroep erg uit elkaar kunnen liggen. Aan de ene kant zijn G-hockeyers bezig met presteren en beter worden in hockey, terwijl ze aan de andere kant vooral gezellig samen willen bewegen.

Wel kan er geconcludeerd worden dat behoefte aan sociaal contact, entertainment en zelfrealisatie de belangrijkste aspecten voor de doelgroep zijn. Respondenten geven aan dat ze het belangrijk vinden om samen te hockeyen en nog belangrijker om samen beter te worden en te ontwikkelen. Ze voelen zich geaccepteerd en houden er vaak een sociaal netwerk aan over. Ook is het zo dat ze plezier en gezelligheid hoog in het vaandel hebben staan. Ze willen genieten van de hockey, horen ergens bij en vinden het een hele beleving om training te krijgen van iemand uit het eerste team of het Nederlands elftal.

Erkenning en waardering hangen nauw samen met de behoefte aan sociaal contact. Respondenten geven aan het belangrijk te vinden dat ze geaccepteerd worden om wie ze zijn en dus ook zichzelf kunnen zijn. Ze voelen zich veilig in het hockeyteam en hebben vertrouwen in elkaar en in zichzelf. Alles heeft te maken met het ertoe doen, erbij horen, gehoord worden en niet onderschat worden. Het gaat dan dus om een bepaald gevoel. Dit is niet alleen belangrijk binnen een G-team, maar ook voor iedereen daar omheen.

Prestatiemotivatie is een lastig iets voor de doelgroep. Ja, er zijn G-hockeyers die koste wat het kost willen winnen en presteren. Desalniettemin zijn er ook G-hockeyers die prestatie wel belangrijk vinden maar de druk eromheen wat overdreven. Uitdaging en aanpakken is niet erg, ze willen fysiek sterker worden en sporten. Het moet alleen wel op een positieve en stimulerende manier gebeuren. Het gaat niet alleen om winnen maar om het beter worden individueel en als team.

4.4 Welke factoren spelen een rol in de keuze om te blijven G-hockeyen?

Er zijn veel wensen en behoeften die maken dat een G-hockeyer blijft hockeyen. Deze wensen en behoeften zijn niet alleen van invloed op de G-hockeyers maar ook op de ouders. Zij zijn namelijk een belangrijke factor in de keuze om te gaan hockeyen.

De belangrijkste wensen en behoeften zijn:

- Het willen sporten in team verband en daardoor het sociale netwerk vergroten;
- Het actief bewegen en sporten met gelijken;
- Goede differentiatie op niveau, leeftijd en zelfstandigheid.
- Duidelijkheid van de sport en alles erom heen;
- Gemotiveerde medespelers en trainers;
- Trainers met affiniteit en verstand van de doelgroep;
- Trainers die vertrouwen uitstralen;
- Integratie in zover dat kan, het betrekken van G-hockeyers bij de vereniging. Deze doelgroep niet wegstoppen en vergeten;
- Het betrekken van ouders van G-hockeyers, ook zij moeten zich welkom en geaccepteerd voelen.

4.5 Welke factoren spelen een rol in de keuze om te stoppen met G-hockey?

Er zijn veel factoren die te maken hebben met de keuze om te stoppen met G-hockey. Deze factoren zijn niet alleen van invloed op de G-hockeyers maar ook op de ouders. Zij bepalen vaak mee. De factoren zijn wederom nauw verbonden met de wensen en behoeften van de doelgroep.

Uit dit onderzoek is gebleken dat bepaalde factoren niet veel afwijken van het reguliere hockey. Het kan zo zijn dat de G-hockeyers het gewoon niet meer zo leuk vinden en wat anders willen doen, vrienden en vriendinnen stoppen, de G-hockeyers niet tevreden zijn over het niveau, of dat ouders niet tevreden zijn over de vereniging, het niveau en de keuzes die er gemaakt worden.

Redenen en factoren die voornamelijk bij deze doelgroep spelen hebben te maken met het vervoer, verhuizing, medische klachten, zelfredzaamheid, de rol van ouders en vervelende of ongeschikte wedstrijd en trainingsmomenten. Ook zijn er verenigingen met te weinig leden, waardoor er nauwelijks tot niet gedifferentieerd kan worden en er geen competitie gespeeld kan worden. De niveau en leeftijdsverschillen kunnen dan te groot zijn en maken dat G-hockeyers stoppen.

5. Aanbevelingen

Voor verenigingen die G-hockey aanbieden zijn er grofweg acht aandachtspunten te benoemen die ervoor zorgen dat de huidige G-hockeyers met plezier blijven hockeyen en daarom langer gebonden blijven aan de sport. Om dit doel te bereiken moeten meerdere partijen 'veranderen' en of meewerken. Er is niet één oplossing die de KNHB kan waarborgen zodat alles in één keer is opgelost. De aanbevelingen zijn daarom geschreven voor alle verenigingen die G-hockey aanbieden. Het is goed om te weten dat ook de KNHB met bepaalde zaken aan de slag gaat, deze worden echter niet uiteengezet in dit rapport.

1. Duidelijkheid en zichtbaarheid

Het is gewenst om als vereniging een flinke slag te slaan als het gaat om duidelijkheid en zichtbaarheid. Zorg als vereniging voor een goede bereikbaarheid op de website van de vereniging. Niet alleen de bereikbaarheid moet duidelijk zijn, ook de informatie moet kloppen. Denk aan een kloppend e-mailadres en/of telefoonnummer, het vermelden van juiste trainingstijden en dagen en informatie over wat G-hockey precies inhoudt. Het moet voor nieuwe leden makkelijk zijn om lid te worden. Denk eraan dat er potentiële G-hockeyers zijn die dit zelf kunnen, ook voor hen moet de site makkelijk en duidelijk zijn. Niet alleen voor de doelgroep zelf is deze duidelijkheid en zichtbaarheid relevant. Ook in het kader van integratie (zie hieronder) kan dit een positieve meerwaarde zijn. Reguliere hockeyers zijn hierdoor beter op de hoogte van de G-spelers en gaan hen ook herkennen als deel van de vereniging.

2. Integratie

Integreer de G-hockeyers in de vereniging. Nodig ze uit voor toernooien, evenementen, feesten, clinics, etc. Laat zien dat zij er ook bij horen door ze niet op onmogelijke tijden op het meest achterste veld in te plannen. Houd er wel rekening mee dat niet alle G-hockeyers volledige integratie aankunnen of wensen. Dwing ze dus niet om te komen en deel te nemen, maar laat het een keus zijn van de G-hockeyers en hun begeleiding. Laat als vereniging en bestuur zien dat je betrokken bent bij de G-hockeyers en dat je ze niet vergeet. Behandel ze dus als regulier team, neem ze (samen met hun ouders) mee in het alledaagse verenigingsleven. Probeer als vereniging maatschappelijk verantwoord te participeren met de intentie om het voor de G-hockeyers zo fijn mogelijk te maken. Ook vanuit de G-teams moet een gevoel van integratie komen. Het is een wisselwerking en kan dus niet vanuit één kant komen (het bestuur). Zo kan het interessant zijn om als G-hockeyer dingen te doen voor de vereniging. Denk aan achter de bar staan, leren fluiten en helpen training geven aan jongere teams.

3. Differentiëren

Probeer binnen een vereniging zo goed mogelijk te differentiëren op leeftijd, niveau en op ontwikkelingsmogelijkheden. Kijk hierbij niet alleen naar wie de beste zijn, maar ook (voor zover mogelijk) naar het teamverband. Wie passen goed bij elkaar en waar zou het kunnen botsen? Kijk hierbij naar de behoeften van de spelers en differentieer niet alleen om zo goed mogelijk te worden, maar ook om het zo leuk mogelijk en uitdagend te maken.

4. Plezier en prestatie

Zorg er als begeleiding voor dat er een goed evenwicht is tussen plezier en prestatie. G-hockeyers willen beter worden en ontwikkelen, maar vinden het daarnaast ook belangrijk dat het leuk is. Teveel druk en teveel prestatie kan leiden tot minder plezier. Denk hierbij niet alleen aan je eigen team, maar ook aan de tegenstanders. Natuurlijk moet er hard gewerkt worden en komen ze niet naar de hockeyvereniging om een kop thee te drinken, dus moet je ze motiveren en aanmoedigen. Probeer ze echter wel positief te benaderen en ga uit van de dingen die zij wel kunnen in plaats van wat niet goed gaat.

5. Ouders

Ouders spelen een belangrijke rol bij deze doelgroep, daarom is het belangrijk om als begeleiding deze ouders zo goed mogelijk te betrekken. Laat ze bijvoorbeeld manager zijn,

achter de bar staan terwijl zijn of haar kind staat te trainen en zorg ervoor dat ook zij verbonden zijn met elkaar en met het team. Als ook zij het naar hun zin hebben op de hockeyvereniging, dan zal dat het gehele plezier rondom G-hockey vergroten.

6. Trainers

Goede trainers zijn erg belangrijk. Zorg voor trainers die affiniteit hebben met de doelgroep maar ook trainers die een enthousiaste en betrouwbare uitstraling hebben. Het is aan te raden om met jeugd te werken, aangezien zij een goede klik kunnen krijgen met de spelers. Let er aan de andere kant wel op dat er niet teveel of te weinig trainers op een groep spelers staan. Teveel trainers zorgt voor luie trainers en te weinig trainers zorgt voor een te luie groep G-hockeyers en een niet passende begeleiding. Zorg ervoor dat een groep spelers dezelfde trainer en of begeleider heeft in plaats van steeds te wisselen. G-hockeyers kunnen het namelijk lastig vinden om te wennen aan nieuwe gezichten.

7. Uitdagen

Voor trainers, begeleiders en G-hockeyers is het belangrijk dat ze elkaar uitdagen, want dat resulteert in actievere trainingen en groter plezier. Zorg ervoor dat de spelers zo min mogelijk stil staan en laat ze met een rood hoofd het veld af komen. Motiveer ze om door te gaan, complimenteer en coach op een directe maar positieve manier. Er zijn G-hockeyers die als kwetsbaar gezien worden en er zijn G-hockeyers die heel veel aankunnen. Toch is het als begeleiding belangrijk om ontwikkeling altijd te stimuleren, ze kunnen vaak veel meer dan dat we denken en uitdaging kan hierbij helpen om het eruit te krijgen. Behandel ze als een regulier team en pas alleen iets aan als blijkt dat het niet werkt. Aanpassen kan immers altijd nog. Mocht het zo zijn dat je te maken hebt met G-hockeyers in je G-team die een aanzienlijk hoger niveau hebben dan de rest, of G-hockeyers die meer uitdaging zoeken, dan is het voor deze G-hockeyers misschien aantrekkelijk om deel te nemen aan de 11-tal dagen. Meer informatie over deze 11-tal dagen is te vinden via deze link: (<https://www.knhb.nl/kenniscentrum/hockeysoorten/aangepast-hockey>).

8. Activiteiten buiten het hockeyen

Zorg ervoor dat de G-hockeyers een sociaal netwerk creëren, stimuleer en begeleid ze hier in. Ga op wedstrijddagen in de kantine samen lunchen, drink een drankje na de training, plan eens in de zoveel tijd een teamuitje en laat ze zelf bepalen wat ze dan wel en niet leuk vinden. Ook bij de wat 'zwakkere' G-hockeyers is dit mogelijk, alleen moet er dan meer geregeld worden vanuit de begeleiding en ouders. Toch wordt er aanbevolen dit met regelmaat te doen, aangezien het goed is voor de sociaal emotionele ontwikkeling en de G-hockeyers zelf aangeven dit belangrijk te vinden. Mocht het zo zijn dat je als begeleiding niet voldoende tijd hebt om dit te organiseren, dan kunnen ook hiervoor de 11-tal dagen een oplossing zijn. Als begeleiding hoeft jij hier namelijk niks voor te doen en ook vanuit de 11-tal dagen gaan er G-hockeyers op toernooien en leren zij nieuwe mensen kennen.

Tot slot is het belangrijk om duidelijkheid te creëren en samen te werken: samenwerken tussen KNHB, verenigingen, begeleiding van G-teams, G-hockeyers en ouders. Samen zijn zij verantwoordelijk voor het plezier van G-hockey. Prestatie is belangrijk, maar de prioriteit moet in eerste instantie op plezier liggen.

6. Bijlagen

6.1. Doelgroep analyse

Deze kwantitatieve doelgroep analyse geeft meer inzicht over wie de G-hockeyer precies is. Met welke beperking(en) hebben zij te dealen, hoe komen ze aan een inkomen, wat zijn de uitgaven, hoe wonen ze en hoe is deze doelgroep verdeeld in Nederland?

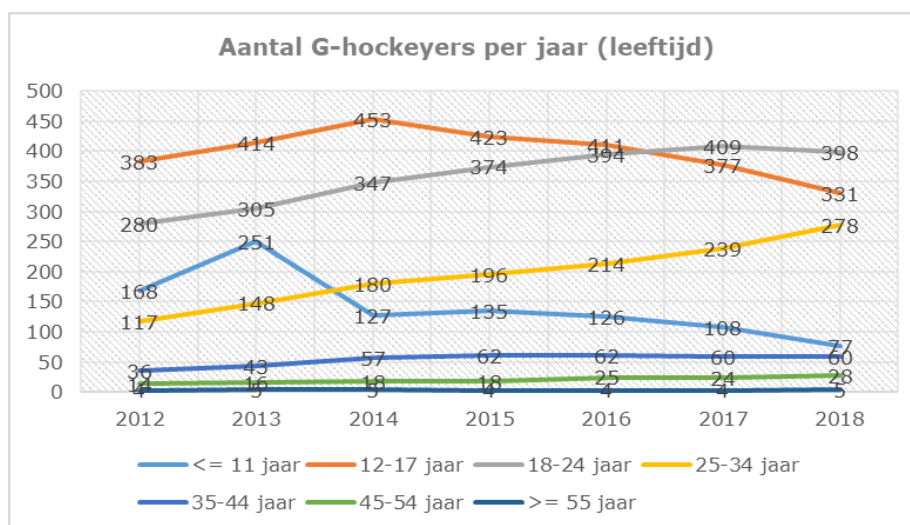
Vanuit de KNHB zijn er over G-hockey een aantal gegevens bekend. Het is belangrijk om te weten dat de data niet 100% klopt. Dit komt doordat verenigingen niet altijd de goede informatie communiceren naar de KNHB. Daarnaast is het ledenaantal niet geheel representatief, doordat verenigingen niet alle leden registreren en doordat zij hun data niet altijd up to date houden. Als laatste is het belangrijk om te weten dat er een dunne lijn bestaat tussen G-hockeyers en LG-hockeyers. Verenigingen zijn niet altijd in staat hier een duidelijke verdeling in te maken, waardoor ook hierdoor de data niet 100% klopt.

Het G-hockey kent in totaal 1174 leden, hiervan is 55% (658) man en 45% (534) vrouw. Sinds 2016 is dit ledenaantal licht gedaald. Per leeftijdscategorie zijn de G-hockeyers op het moment als volgt verdeeld:

Leeftijd	Aantal	Percentage
11 jaar of jonger	73	6%
12-17 jaar	329	28%
18-24 jaar	403	34%
25-34 jaar	283	24%
35-44 jaar	70	6%
45-54 jaar	29	2%
55 jaar of ouder	5	0%

Figuur 3. Leeftijdsverdeling

Hieruit kan geconcludeerd worden dat de meeste G-hockeyers tussen de 12 en 34 jaar oud zijn. Kijkend naar het verloop in de jaren van het aantal G-hockeyers per leeftijdscategorie is de stabilisatie van het ledenaantal goed te zien (zie tabel hieronder). Er komen niet veel nieuwe G-hockeyers bij maar aan de andere kant stoppen ze op het moment nog niet met G-hockey (KNHB, cijfers, 2018) en (KNHB, verloop, 2018).

Figuur 4. Verloop aantal G-hockeyers per leeftijdscategorie

G-hockey is voor mensen met een verstandelijke beperking. Om de doelgroep te definiëren is het handig om te weten wat dit nu precies betekent. Volgens Wikipedia (2019) is een verstandelijke beperking, (ook wel mentale retardatie, zwakzinnigheid, intellectuele stoornis, geestelijke/verstandelijke handicap of mentale handicap), een ontwikkelingsstoornis waarbij de verstandelijke vermogens zich niet met de normale snelheid ontwikkelen en meestal een gemiddeld niveau niet zullen bereiken. De persoon heeft door het cognitief tekort moeite om volledig te functioneren, in vergelijking met leeftijdgenoten. Er zijn verschillende gradaties binnen het spectrum. Daarnaast is het ook mogelijk dat mensen meervoudig beperkt zijn, wat betekent dat ze buiten een beperking ook nog een andere aandoening hebben. Andere aandoeningen zijn bijvoorbeeld: autisme, schizofrenie, ADHD, PDD-NOS, etc. Een persoon is verstandelijk beperkt als hij of zij een IQ heeft lager dan 70. Heeft iemand een IQ tussen de 70 en 85, dan spreek je van zwakbegaafd. Het denkniveau van mensen met een verstandelijke beperking hangt af van het IQ. Onderstaande tabel geeft aan welk denkniveau bij welk verstandelijk vermogen hoort.

Beperking	Ontwikkeling in jaren	IQ
Licht	7/8 tot +/- 12 jaar	50 – 70
Matig	4/5 tot 7/8 jaar	35 – 50
Ernstig	+/- 2 tot 4/5 jaar	20 – 35
Zeer ernstig	0 tot +/- 2 jaar	20 of minder

Figuur 5. Classificatie verstandelijk beperkt

Binnen het G-hockey kunnen zowel verstandelijk beperkte als zwakbegaafde mensen als mensen met een juist heel hoog IQ als mensen met andere aandoeningen horen. Zoals in de SWOT-analyse al beschreven staat is er maar weinig tot niks bekend over de verschillende beperkingen binnen het G-hockey. Het is vaak een mengelmoes van allerlei mensen door elkaar en alleen op de grotere verenigingen kan er onderscheid gemaakt worden in leeftijd, niveau en geslacht. Daarnaast is de lijn tussen G- en LG-hockey erg dun, wat het voor verenigingen soms moeilijk maakt om (per G-hockeyer) een onderscheid te maken.

Het exacte aantal mensen met een verstandelijke beperking is lastig vast te stellen. Dat komt omdat er verschillende definities worden gebruikt en omdat er geen centrale registratie is van alle mensen met een verstandelijke beperking. Het Sociaal Cultureel Planbureau (2013), schat dat er in Nederland ongeveer 142.000 mensen zijn met een verstandelijke beperking. Hiervan hebben er 74.000 mensen een lichte beperking (IQ: 50-69) en 68.000 een matige tot zeer ernstige beperking (IQ lager dan 50). Verder wordt het aantal zwakbegaafde op 2,2 miljoen geschat, waarvan ongeveer 1,4 miljoen gebruik maakt van dezelfde zorg als de (licht)verstandelijk beperkte. Deze mensen hebben dan vaak ernstige problemen met de sociale redzaamheid. De Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (2016), vertegenwoordigt aan 75.750 (licht)verstandelijk beperkte mensen intramurale zorg en aan 15.650 extramurale zorg. Intramurale zorg is gezondheidszorg die gedurende een onafgebroken verblijf van meer dan 24 uur geboden wordt in een zorginstelling. Extramurale zorg is gezondheidszorg waarbij een persoon zelfstandig woont maar wel gebruik maakt van intensieve thuiszorg. Dit betekent dat de andere 50.600 verstandelijk beperkte geen gebruik (hoeven te) maken van dit zorgaanbod. Dit is onder andere te verklaren doordat een groot deel bijvoorbeeld nog kind is en dus thuiswonend is.

Naast intramurale zorg en extramurale zorg zijn er voor mensen met een verstandelijke beperking ontzettend veel andere wetten, regelgeving en organisaties. Waar een persoon in terecht komt hangt af van de ernst van de beperking en de leeftijd. Voor mensen met een verstandelijke beperking vanaf 18 jaar zijn onder andere de volgende wetten, regelgeving en organisaties van belang:

- Wajong-uitkering
- MWO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning)
- WLZ (Wet Langdurige Zorg)
- Pgb (Persoonsgebonden Budget)
- Participatiewet

- WZD (Wet Zorg en Dwang)
- WVGZ (Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg)

De verschillende organisaties zijn:

- CAK (Centraal Administratie Kantoor)
- CIZ (Centrum Indicatiestelling Zorg)
- VWS (Ministerie van volksgezondheid, welzijn & sport)
- VGN (Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland)
- V&VN (Verpleegkundigen & Verzorgenden Nederland)
- Mezzo (Mantelzorgers & Zorgvrijwilligers)
- CG-raad (Chronisch zieken en gehandicapten raad)
- MEE
- VSO (Voortgezet Speciaal Onderwijs)

Dit alles bepaald de woonsituatie, het inkomen, de uitgaven en de leef kwaliteit van een individu.

Over de verdeling van verstandelijk beperkte in verschillende leeftijdscategorieën is maar weinig tot niks bekend. In een trendanalyse van het TNO over de verstandelijke gehandicaptenzorg staat een tabel met de procentuele leeftijdsverdeling van cliënten binnen de (complete) gezondheidszorg. Deze tabel dateert uit 2010 en betreft dus de totale gezondheidszorg, dit maakt dat de gegevens niet heel representatief zijn. Wel geven de gegevens een ongeveer aan, wat toch waardevol kan zijn voor dit onderzoek.

Leeftijd	2007	2008
0 – 17 jaar	21,1	22,8
18 – 25 jaar	13,7	13,8
26 – 54 jaar	44,9	42,8
55 – 64 jaar	11,7	12,1
65 plus	8,5	9,0
Totaal %	100	100

Figuur 6. Procentuele leeftijdsverdeling gezondheidszorg

Er is relatief weinig bekend over de oudere generatie met een verstandelijke beperking, dit is te verklaren door generatieverschillen. Vroeger was er simpelweg minder bekend over het verstandelijk beperkte spectrum in al haar verscheidenheid en was er vanuit de overheid minder geregeld qua zorgaanbod. Wel is uit onderzoek gebleken dat ook bij de verstandelijk beperkte er spraken is van vergrijzing. De levensverwachting gaat omhoog en door onderzoek weten we meer van en over deze doelgroep.

Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland, Horman (2015) zegt het volgende: 'Het ouder worden van mensen met verstandelijke beperkingen kenmerkt zich door een grotere kans op een 'slechte oude dag'. Er is namelijk sprake van een verhoogde kwetsbaarheid op alle levensgebieden, vanwege cognitieve, lichamelijke en sociaal-emotionele beperkingen. Het goed inspelen op deze kwetsbaarheid door passende ondersteuning en zorg is cruciaal voor de kwaliteit van leven.' Volgens Horman is de kans groot dat mensen met een verstandelijke beperking op relatief jonge leeftijd 'verouderen'. Hierdoor krijgen zij naast de verstandelijke beperking te maken met verschillende aandoeningen, zoals: dementie, visuele en auditieve beperkingen, diabetes, aandoeningen aan het bewegingsapparaat, problemen met de motoriek, psychiatrische stoornissen, slikproblemen, etc. Deze feiten zijn belangrijk om mee te nemen in dit onderzoek. Ze laten namelijk zien, dat het stoppen van G-hockey niet altijd te maken heeft met het niet aansluiten van de wensen en behoeften. Het kan namelijk ook zo zijn dat een verstandelijk beperkte op zekere leeftijd, door lichamelijke klachten, fysiek niet meer in staat is om de sport te blijven beoefenen.

Er is veel informatie te vinden over sport en mensen met een verstandelijke beperking. Zo hebben het Mulier Instituut en de organisatie Kenniscentrum Sport een factsheet samengesteld over 'sport en bewegen voor mensen met een verstandelijke beperking'. In

deze factsheet is veel interessante informatie voor dit onderzoek te vinden, deze informatie dient dan ook meegenomen te worden in de resultaten. Wel is het belangrijk om te weten dat deze factsheet gebaseerd is op al het sportaanbod voor mensen met een verstandelijke beperking in Nederland en dus niet alleen over G-hockey gaat.

Uit een meting van het Mulier Instituut in 2012, is gebleken dat onder vertegenwoordigers van mensen met een lichte tot matige verstandelijke beperking (16 jaar en ouder):

- 36% van de sporters lid was van een of meer sportverenigingen
- 44% lid was van een reguliere club met aparte groepen
- 42% lid was van een sportvereniging speciaal voor mensen met een verstandelijke beperking
- 14% bij een reguliere vereniging was aangesloten zonder aparte groepen

Daarnaast geven zij een aantal motieven en belemmeringen om te gaan sporten, deze zijn: Motieven voor sport en bewegen: plezier, gezondheid, fit worden, gezelligheid, contacten met anderen en afvallen. Belemmeringen voor sport en bewegen: het vervoer van en naar de sportlocatie, communicatie tijdens sport verloopt moeizaam en mensen met een verstandelijke beperking ervaren dat ze binnen de groep of vereniging niet worden geaccepteerd (Van Lindert & Van den Berg, 2017).

6.2. Reflectie field diary

Vanuit alle (telefoon) gesprekken, interviews en overleggen met ouders, G-hockeyers, commissie leden, contactpersonen, begeleiders en trainers, zijn er een aantal zaken die meerdere malen naar voren komen. Deze uitkomsten hebben te maken met redenen om te stoppen, om te blijven hockeyen, beleid en andere factoren rondom het G-hockey.

Allereerst komen als redenen om te stoppen de volgende zaken meerdere malen naar voren. G-hockeyers stoppen omdat ze (moeten) verhuizen en hierdoor de reisafstand te ver wordt, zij gaan dan vaak begeleid wonen en dus uit huis. Een andere reden heeft te maken met het fysieke aspect, dit betekent dat G-hockeyers het soms lichamelijk niet meer aankunnen. De doelgroep verouderd vroeg en kan dus al op jonge leeftijd te maken krijgen met lichamelijk klachten. Een andere reden heeft te maken met de rol van ouders. Als G-hockeyers uit huis gaan en begeleid gaan wonen, zijn de ouders niet altijd meer in staat om hun kind te halen en brengen. De afstanden zijn vaak erg groot en ook ouders worden ouder. Het kost veel tijd om je kind op de hockey te krijgen en ook weer thuis te krijgen, hier hebben ze op een geven moment geen zin meer in en geen tijd meer voor. G-hockeyers worden dan afhankelijk van een taxi service of van het openbaar vervoer. Deze vervoerskwestie is dan vaak weer te lastig en is tevens de laatste reden die vaak genoemd werd.

Redenen die minder vaak aan bod kwamen maar wel genoemd werden zijn: het hockeyen gewoon niet meer leuk vinden en een andere sport willen doen; concurrentie andere G-sporten en of vrijetijdsbestedingen; vrienden en vriendinnen die stoppen met hockeyen; het niveau of te hoog of te laag vinden. Deze redenen worden dus minder vaak benoemd maar blijken wel een rol te spelen bij de doelgroep.

Een van de grootste punten die naar boven komt vanuit dit field diary, gaat over de onduidelijkheid rondom G-hockey en ParaHockey. Zo vinden respondenten het moeilijk om te zeggen wanneer een speler nou G-hockeyer of LG-hockeyer is. Daarnaast heerst er ook binnen het G-hockey veel onrust. Er zijn grote niveau verschillen en voor sommige verenigingen is differentiëren niet mogelijk. De doelgroep is ontzettend complex en de nieuwe AVG regel leidt tot nog meer onduidelijkheid. Hiermee heeft ook het imago te maken, volgens de respondenten moet het imago anders. Het zijn niet alleen mensen met het syndroom van down, het is veel meer dan dat. De naam G-hockey moet volgens veel respondenten ParaHockey worden, omdat de 'G' volgens veel mensen staat voor 'gehandicapt'. Respondenten laten weten dat er ook veel onduidelijkheid is rondom kennis, regels en beleid. Er is eigenlijk geen beleid, het lijkt de respondenten een goed idee om

kennis te bundelen om deze te delen met alle verenigingen die G-hockey hebben. Ze moeten gaan samenwerken en elkaar niet kapot concurreren.

Vanuit dit field diary zijn er veel factoren die de hockey leuk en aantrekkelijk houden voor de doelgroep. Volgens de respondenten moet er gedifferentieerd worden op niveau en leeftijd. Er is namelijk een aantal keren aangegeven, dat de oudere G-hockeyers de jongere G-hockeyers wat kinderachtig vinden. Ook moeten G-hockeyers uitgedaagd worden en zijn intensieve trainingen belangrijk. Ze kunnen veel leren, alleen duurt het gewoon langer. Het gaat erom dat je ze waardeert en dat ze zich gehoord voelen. Volgens de meeste respondenten is sociale cohesie belangrijk, een drankje na de hockey en het integreren met de vereniging draagt hieraan bij. Echter is dit wel lastig, aangezien de doelgroep (vaak) ver moet reizen en integratie echt vanuit de trainers en begeleiders moet komen. Het komt dus bijna nooit vanuit het bestuur en de vereniging.

De tweedeling in het G-hockey komt regel matig aan bod. Er zijn G-hockeyers die veel kunnen en ook heel goed kunnen hockeyen, terwijl er aan de andere kant zwakkere G-hockeyers zijn die tot minder in staat zijn. Niet alleen bij de G-hockeyers is er sprake van deze tweedeling. Het zorgt ook voor een tweedeling bij de trainers, contactpersonen en begeleiders. De ene helft wil graag presteren, uitdagen en groeien. Terwijl de andere helft de G-hockeyers gewoon wil laten bewegen en plezier wil laten hebben. Toch laten de respondenten vaak weten dat het niet gaat over winnen of verliezen maar om ontwikkeling zowel op sociaal gebied als op motorisch en hockeyend gebied. Een ander belangrijk puntje wat hiermee te maken heeft, gaat over dat de doelgroep erg complex is. We over- of onderschatten ze. Volgens de respondenten kunnen we uit sommige G-hockeyers veel meer halen, zij worden teveel 'betuttelt'. Aan de andere kant wordt er gezegd dat we ze juist teveel druk opleggen. Deze druk zou leiden tot spanningen en dit kan klappen. De doelgroep kan namelijk niet goed schakelen en is gevoelig voor sferen.

Een goede sfeer is dus belangrijk volgens de respondenten. Alles draait om rust, vertrouwen en veiligheid. Hoe meer onzekerheid, onduidelijkheid en spanningen, hoe slechter het plezier van de G-hockeyers is. Zij zijn dus erg gevoelig voor deze sferen en kunnen hier gek op reageren. Hoe leuker de trainingen, trainers, begeleiders en ouders, hoe leuker de G-hockeyers het vinden om te hockeyen en ook rondom de hockey leuke dingen te doen met elkaar. Uniformiteit speelt hier ook een belangrijke rol in. Zorg voor trainingsvesten en pakken, zodat duidelijk is wie de trainers zijn en wie de G-hockeyers zijn.

De onduidelijkheden rondom de trainingstijden kwam ook een aantal keer naar voren. De ene verenigingen laat weten dat G-hockeyers niet meer op zaterdag ochtend tussen de F-jes wil staan, terwijl de andere aangeven dit geen probleem te vinden. Wel zijn ze het er bijna allemaal over eens dat ze niet heel vroeg kunnen trainen of spelen door de reistijden. Sommige verenigingen trainen ook door de weeks op woensdag avond of vrijdag avond. Zij denken dat dit heel goed is voor de doelgroep. Andere respondenten laten hierover weten dat dit vaak te veel kan zijn voor de doelgroep, aangezien ze vaak al de hele dag werken of naar school moeten. Ook hier weer die tweedeling in hoe vaak en hoe intensief er getraind moet/ mag worden.

Het werven van leden is voor de ene vereniging lastig en voor de andere vereniging niet. Wel geven ze bijna allemaal aan dat ze hier best tips voor zouden willen hebben. Clinics geven op scholen, vriendjes en vriendinnetjes dagen, flyers, meer aandacht op de website en social media zijn ideeën die zij aangeven. Ook hier is het puntje imago weer belangrijk. Zij geven aan dat als G-hockey echt wil groeien het imago anders moet, omdat dit tot op heden afschrikt.

Als laatste is het belangrijk om mee te nemen, dat verenigingen het vaak op hun eigen manier doen. Deze manier werkt voor hun goed, dus ze willen niet gedwongen worden om het geheel anders aan te pakken. Het zouden meer beleidszaken moeten zijn en tips die het nog leuker/ makkelijker zouden kunnen maken. Ook geven verenigingen aan dat dit tot meer aandacht vanuit de bond en het bestuur zou kunnen leiden.

6.3 Reflectie observaties

	Trainer(s)	G-hockeyers
Interactie	<p>Bij bijna alle verenigingen was er een goede interactie tussen de spelers en trainers. Bij de ene vereniging was dit heel erg formeel en had de trainer veel autoriteit, terwijl bij de andere verenigingen het wat gezelliger en informeler was.</p> <p>Toch was duidelijk dat bijna alle trainers interesse hadden in de spelers. Ze zeiden iedereen gedag met een knuffel, gesprek of high five.</p> <p>Sommige trainers waren wel wat terughoudend, dit kan ook met leeftijd en affiniteit te maken hebben.</p>	<p>De interactie tussen de spelers was over het algemeen goed. Ze zeiden elkaar allemaal gedag met een knuffels of met een high five. Op het veld was er ook bepaalde interactie te zien. Elkaar aanmoedigen en juichen als iets lukt.</p> <p>Op de ene vereniging was er voor en na de training veel plezier. Er werd gelachen en gekletst. Een drankje na de hockey om weer gezellig te kletsen.</p> <p>Op andere verenigingen, was die minder. Spelers leken het minder interessant te vinden en waren stil en terughoudend.</p> <p>Op de wat grotere verenigingen was er ook een duidelijke scheiding tussen de betere teams en de mindere teams. Zij waren duidelijk niet met elkaar bezig, buiten dat ze vaak wel samen inliepen. Dit had voornamelijk te maken met de grote niveau verschillen op zowel sociaal als op hockeyend gebied.</p>
Agressie	<p>Gezien de observatieformulieren is er geen agressie vanuit de trainers. Zij hebben allemaal een rustige en geduldige uitstraling. Gaat er iets mis, dan reageren ze kalm en weten ze de boel weer rustig te krijgen.</p>	<p>Agressie was op sommige verenigingen aanwezig. Spelers die ineens heel erg boos of gefrustreerd worden. Zij kunnen zich dan niet goed in de hand houden, wat tot vervelende situaties kan leiden. Echter gebeurt dit niet veel en lossen de trainers het vaak snel en goed op. Een opstootje moet kunnen, dit gebeurt ook bij het reguliere hockey.</p>
Plezier	<p>Op alle verenigingen die ik heb gezien, was plezier duidelijk te zien. De trainers stonden met veel enthousiasme en passie training te geven. Zij hadden plezier met de spelers maar ook onderling. Het woord affiniteit is hierin erg belangrijk. Interesse</p>	<p>De ene speler laat het meer zien dan de ander maar over het algemeen lieten de spelers zien met veel plezier op het veld te staan. Zij gaven aan het heel leuk te vinden op de hockey en verlieten met een lach op hun gezicht de training. Bij het ene team ging het wel</p>

	<p>tonen in de doelgroep en deze met passie beter willen maken.</p> <p>Een enkele trainer toonden een minder enthousiaste uitstraling. Zij leken minder plezier te hebben in het training geven. Dit resulteerde dan ook in een minder enthousiaste groep.</p>	<p>wat serieuzer dan bij de ander maar plezier was in alle gevallen belangrijk!</p>
Bang	<p>De trainers laten niet zien dat ze bang of angstig zijn. Hieruit kan geconcludeerd worden dat ze dat ook niet zijn. Wel zijn sommige trainers wat terughoudend en stil maar dit zou meer met karakter te maken hebben.</p> <p>Ook als een speler boos of agressief reageert op iets, is er geen angst te zien. De trainers blijven rustig en kalmeren de speler gelijk.</p>	<p>Spelers zijn over het algemeen niet echt bang maar ze kunnen wel schrikken van bepaalde situaties. Zij weten zich dan geen houding te geven en trekken zich duidelijk terug.</p> <p>Ook kunnen ze schrikken van een harde bal of een stevig duel. Er waren dan ook spelers die wegsprongen van zo'n bal of die het duel liever niet aangingen.</p>
Fanatiek	<p>Hierin is weer die duidelijke tweedeling. Op de ene vereniging waren de trainers niet heel erg fanatiek. Zij stonden daar meer om de spelers het gewoon naar hun zin te maken. Er werd meer gelachen en gekletst dan echt gecoacht en uitgedaagd.</p> <p>Op de andere vereniging waren de trainers juist heel erg fanatiek en werd er heel veel gecoacht. Zij lieten duidelijk zien dat ze de spelers wilde uitdagen en beter wilde maken. Op sommige verenigingen ging het er zelfs best hard aan toe. Bepaalde trainers lieten weten dat ze de doelgroep juist zo normaal mogelijk willen benaderen, dan haal je er volgens hun veel meer uit. Als het niveau hoog ligt, dan wordt het vanzelf wel gezellig.</p>	<p>Op het gebied van fanatisme is er een duidelijke tweedeling. Die tweedeling heeft te maken met de tweedeling van de doelgroep. De ene speler kan simpelweg minder aan dan de ander. Zij staan er om gewoon plezier te hebben en een beetje in beweging te blijven. Terwijl andere spelers echt beter willen worden, zij willen winnen en vinden het juist fijn dat er zo fanatiek gecoacht wordt.</p> <p>Ook binnen de teams is er een duidelijk verschil te zien. Sommige spelers willen heel graag gelijk hebben en winnen, terwijl andere het wel prima vinden zoals het gaat.</p>
Sociaal contact	<p>Op bijna alle verenigingen was een goed sociaal contact te zien tussen trainers en spelers. De meeste trainers laten zien goed op de hoogte te zijn over de levens van de spelers. Zij zijn een luisterend oor, wat</p>	<p>Over het algemeen is er een goed sociaal contact tussen de spelers. Bij de een is dit veel meer dan bij de ander. Zo zijn er veel spelers ook buiten de hockey met elkaar bevriend en doen ze leuke dingen samen.</p>

	<p>resulteert in vertrouwen. Voor en na de trainingen werd er over het algemeen altijd nog wat gesproken met elkaar. De trainers spelen hier een actieve rol in.</p> <p>Zoals eerder vermeld, was dit niet op alle verenigingen te zien. Hier waren de trainers met elkaar bezig dan met de spelers en het training geven.</p>	<p>Volgens de ouders, trainers en begeleiders moet dit sociale contact wel echt ondersteund worden. Niet allemaal zijn ze in staat om een eigen sociale leven te onderhouden. Een drankje na de hockey kan hierbij bijdragen. Ook zijn er spelers die het gewoon wel prima vinden en zij vinden het niet erg om niet echt betrokken te zijn bij de groep.</p>
Actief – passief	<p>Hier weer die duidelijke tweedeling. De ene trainer is heel erg fanatiek en actief. Zij zijn continue aan het coachen, aanmoedigen en tips aan het geven. Sommige trainers deden alles mee of deden de oefeningen voor. Het actieve coachen en aanmoedigen, gebeurde over het algemeen positief. Een enkele trainer was soms wat negatief maar dat kwam bijna niet voor.</p> <p>De wat passievere trainers leken het gewoon minder leuk te vinden. Zij hadden een terughoudende houding. Dit kan te maken hebben gehad met vermoeidheid of gewoon een dag geen zin hebben. Passieve trainers gingen vaak gepaard met actieve trainers. Hieruit kan geconcludeerd worden dat er misschien teveel trainers op het veld stonden.</p>	<p>Ook hier weer een duidelijk verschil. De ene speler is heel erg actief en wil alleen maar hockeyen en bewegen. Terwijl de andere speler liever loopt en alles op zijn of haar gemakje wil doen. Deze verschillen hebben te maken met de niveau verschillen van de teams (G1 - G2) maar ook binnen de teams zijn er duidelijke verschillen.</p>
Onderdompelen – absorptie	<p>Passie, ervaring en affiniteit leiden tot een goede, uitdagende training waar spelers echt alleen met hockey bezig zijn en niet met alle zaken buiten de hockey. Trainers die de spelers zoveel mogelijk in beweging hielden bereken het meest bij de doelgroep. Complimenten, aanmoedigen, tips, de les lezen, spelen hierbij een belangrijke rol. Dit gebeurde bijna overal op een positieve manier.</p>	<p>Over het algemeen komen de spelers met een voldaan gevoel en een rood hoofd het veld af. Zij hebben een uur lang lekker, actief en geconcentreerd getraind. De rol van de trainers speelt hierbij een belangrijke rol. Hoe actiever en intensievere training, hoe meer de spelers echt in het hockeyen zitten.</p> <p>Ook laten sommige spelers weten, dat hockey voor hun echt een uitlaatklep is. Een plek waar ze de rest even kunnen vergeten.</p>

Leren (nieuwsgierig)	<p>Sommige trainers lieten weten dat ze cursussen gevolgd hebben om beter training te kunnen geven. Zij gaven dan ook aan het erg leuk te vinden om beter te worden. Zij kwamen nieuwsgierig over en wilde graag weten wat er met het onderzoek ging gebeuren.</p> <p>Ook gaven de meeste trainers aan dat het erg belangrijk is om de spelers beter te maken. Zij kunnen leren op motorisch, hockeyend en sociaal gebied. Soms duurt dit wat langer maar dat is niet erg.</p>	<p>Hier is weer die duidelijke tweedeling te zien. De ene speler is erg bezig met het beter worden en willen leren. Zij stellen vragen aan de trainers en balen ook als iets niet lukt. Andere spelers zijn zich hier totaal niet bewust van en komen meer om gewoon lekker te bewegen en plezier te hebben.</p>
----------------------	--	--

7. Bronnen

- Berends, F. (2018, 20 juni). Mensen met beperking lopen vast in regels en systemen. Geraadpleegd op 11 februari 2019, van <https://www.mee.nl/nieuws/nieuws/mensen-met-beperking-lopen-vast-in-regels-en-systemen>
- Blom, A., & Van den Broek, P. (2018). MEE Signaal Trend- en signaleringsrapportage 2018. Geraadpleegd van https://www.mee.nl/files/Publicaties/MEE_Trend-_en_signaleringsrapportage_2018_drempelvrij.pdf
- European Hockey Federation. (2019). Hockey4ALL. Geraadpleegd op 20 maart 2019, van <https://eurohockey.org/wp-content/uploads/2017/01/Hockey4All-Guide-to-ParaHockey-ID.pdf>
- Ferdie Migchelbrink Consultancy. (z.d.). Participerende observatie en andere observatievormen. Geraadpleegd op 8 april 2019, van <http://www.actie-onderzoek.nl/pdf/websiteobserverengereed238.pdf>
- HockeyStyle Magazine. (2017, 7 april). G- Hockey is Para-Hockey! Geraadpleegd op 6 februari 2019, van <https://www.hockeystyle.nl/stories/g-hockey-is-para-hockey/>
- Hoofdklasse hockey. (2013, 12 augustus). Tijdens het EK ook EK G-Hockey. Geraadpleegd op 20 maart 2019, van <https://hoofdklassehockey.nl/nieuws/tijdens-het-ek-ook-ek-g-hockey/>
- Hornman, M. (2015, 1 oktober). Kenmerken van ouderen met verstandelijke beperkingen. Geraadpleegd op 18 februari 2019, van <https://www.vgn.nl/artikel/16030>
- INAS. (2016). Para-Hockey – INAS. Geraadpleegd op 20 maart 2019, van <https://inas.org/project/para-hockey>
- KNHB. (2018, 31 december). 181001_GLGhockey_cijfers (kwantitatief onderzoek).
- KNHB. (2018, 31 december). 181004_GLGhockey_verloop (kwantitatief onderzoek).
- Koninklijke Nederlandse Hockey Bond. (2018 28 november). Jaarplan en Begroting 2019. Geraadpleegd op 15 januari 2019), van <file:///C:/Users/linnl/Downloads/Jaarplan-en-begroting-2019-Algemene-Vergadering-%E2%80%93-28-november-2018.pdf>
- Mater, H. (2019). Interne informatie over ParaHockey in Nederland.
- NIVEL, Panel Samen Leven/Mulier Instituut. (2012).
- Otterloo, R. (2018, 7 juni). 25 jaar G-hockey luidt nieuw tijdperk in. Geraadpleegd op 9 januari 2019, van <https://hockey.nl/nieuws/de-sport/25-jaar-g-hockey-luidt-nieuw-tijdperk-in/>
- Rabobank. (2017, december). Gehandicaptenzorg, cijfers en trends, Rabobank. Geraadpleegd op 11 februari 2019, van <https://www.rabobank.nl/bedrijven/cijfers-en-trends/gezondheidszorg/gehandicaptenzorg/>
- Rokeach, M. (2000). Understanding Human Values. New York, United States: Free Press.
- Scholte, J. (2017, 6 januari). Internationale hockeyfederatie zet in op ParaHockey (G-hockey) - Hockey.nl. Geraadpleegd op 6 februari 2019, van <https://hockey.nl/nieuws/de-sport/internationale-hockeyfederatie-zet-in-op-parahockey-g-hockey/>

Special Olympics Nederland. (2018, 4 juli). Internationaliseren G-Hockey krijgt boost. Geraadpleegd op 6 februari 2019, van <https://specialolympics.nl/2018/internationalisering-g-hockey-krijgt-boost/>

Uniek Sporten. (z.j.). Uniek Sporten | Sporten met een handicap! Geraadpleegd op 6 februari 2019, van https://www.unieksporten.nl/?gclid=CjwKCAiAqOriBRAfEiwAEb9oXZfUNSoIfuJ4xclUKyFSiEgQKRjLgV_ZPZThf7ikiEadD2onL8t8RBoCzaYQAvD_BwE

Van Lindert, C., & Van den Berg, L. (2017, oktober). Sport en bewegen voor mensen met een verstandelijke beperking. Geraadpleegd op 20 februari 2019, van [file:///C:/Users/linnl/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/VERSTANDELIJKE_BEPERKING%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/linnl/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/VERSTANDELIJKE_BEPERKING%20(1).pdf)

Van Stam, W., & Van Lindert, C. (2018, 21 november). Bijna alle Nederlandse gemeenten hebben aandacht voor gehandicaptensport | Allesoversport.nl. Geraadpleegd op 11 februari 2019, van <https://www.allesoversport.nl/artikel/bijna-alle-nederlandse-gemeenten-hebben-aandacht-voor-gehandicaptensport/>

Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland. (2016, 1 juli). Feiten en cijfers | VGN. Geraadpleegd op 18 februari 2019, van <https://www.vgn.nl/feitenencijfers>

Wikipedia-bijdragers. (2019, 17 januari). Verstandelijke beperking - Wikipedia. Geraadpleegd op 18 februari 2019, van https://nl.wikipedia.org/wiki/Verstandelijke_beperking

Woittiez, I., Ras, M., Klerk, M., & Fernee, H. (z.d.). Mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking. Geraadpleegd op 18 februari 2019, van file:///C:/Users/linnl/Downloads/Mensen%20met%20beperkingen_factsheet.pdf

Wouters 15:07 - 19 september 2018, S. (2018, 19 september). Feiten en cijfers over het aantal mensen met een beperking | Allesoversport.nl. Geraadpleegd op 6 februari 2019, van <https://www.allesoversport.nl/artikel/feiten-en-cijfers-over-het-aantal-mensen-met-een-beperking/>